

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 14)

Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu, Bursa Milletvekili Turhan Tayan, Adana Milletvekili Bekir Sami Daçe ile Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grup Başkanvekili Şırnak Milletvekili Mahmut Alınak'ın, T.C. Emekli Sandığı Kanunu, Sosyal Sigortalar Kanunu, Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Denizli Milletvekili Adnan Keskin'in 8.6.1949 Tarihli ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporu (2/82, 2/89)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

T.C. Emekli Sandığı Kanunu, Sosyal Sigortalar Kanunu, Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ekte sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla

11 Ocak 1992

Güneş Müftüoğlu
Doğru Yol Partisi
Grup Başkanvekili

Mahmut Alınak
Sosyaldemokrat Halkçı Parti
Grup Başkanvekili

Turhan Tayan
Doğru Yol Partisi
Grup Başkanvekili

Bekir Sami Daçe
Doğru Yol Partisi
Grup Başkanvekili

GENEL GEREKÇE

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin (ç), (h) ve (i) fıkralarında kadın iştirakçilerin 20 fiili hizmet yılını ve 45 yaşını, erkek iştirakçilerin ise 25 fiili hizmet yılını ve 50 yaşını doldurmaları halinde istekle emekliye ayrılacakları hükme bağlanmıştır.

20 veya 25 fiilî hizmet yılını dolduran kadın veya erkek iştirakçiler mezkûr maddede öngörülen yaşları doldurmadıklarından emekliye ayırlanamamaktadırlar. Bunlar ya yaşlarını dolduruncaya kadar görevlerine devam etmekte veya istifaen görevlerinden ayrılarak açıkta iken emekli olabilecekleri yaşlarını doldurmaya beklemektedirler.

Bunlardan istifaen görevden ayrılanların bazıları, T.C. Emekli Sandığından alacakları emeklilik haklarını kaybetmemek için, diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi işlerde, bu kurumlarla ilgilenmeden çalışma yolunu tercih etmektedirler. Bu durum iş piyasasını etkilediği gibi, bunlar diğer sosyal güvenlik kurumları ile ilgilendirilmediklerinden sağlık yardımlarından da yararlanamamaktadırlar.

Bu durumun doğal sonucu olarak, gerek çalışanlarda gerekse istifaen görevden ayrılanlarda olumsuz durumlar ortaya çıkmaktadır.

Gerek bu sakıncaları gidermek, gerekse Devlet kadrolarını rahatlatmak bakımından ve yeni istihdam sahaları açmak maksadıyla yukarıdaki hükümlerde ve buna paralel olarak, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, 2926 Sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, 2925 Sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerinde değişiklik yapılması gerekli görülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — 5434 Sayılı Kanununun 39 uncu maddesinin (b) ve (c) fıkralarında değişiklik yapılarak, istekle emekliye ayrılabilmek için aranan yaş şartları kaldırılmış ve kadın iştirakçilerin 20, erkek iştirakçilerin ise 25 fiilî hizmet yılını doldurmaları halinde istekle emekliye ayrılmaları imkânı getirilmiştir.

Madde 2. — 1479 Sayılı Kanununun yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin 35 inci maddesinin (b) fıkrası değiştirilerek kadın için 20, erkek için 25 tam yıl prim ödenmiş olması halinde yaş şartı aranmaksızın yaşlılık aylığı bağlanma imkânı getirilmektedir.

Madde 3. — Yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için yaş şartı kaldırıldığından, 1479 Sayılı Kanununun 36 ıncı maddesinin ikinci fıkrası değiştirilerek, bağlanacak aylıklarda primi ödenmemiş 25 yıldan az her tam yıl için % 1 indirim yapılması öngörülmüştür.

Madde 4. — 2926 Sayılı Kanununun 17 inci maddesi değiştirilerek kadınlarda 20, erkeklerde 25 tam yıl prim ödenmiş olması halinde yaş şartı aranmaksızın yaşlılık aylığı bağlanmasına imkân tanınmaktadır.

Madde 5. — 2926 Sayılı Kanununun 18 inci maddesinin son fıkrası değiştirilerek, bu kanunun 17 nci maddesine göre aylık bağlamalarında 25 yıldan eksik ödenmiş her tam yıl için % 70 aylık bağlama oranından ikişer puan eksilterek hesaplama yapılması esası benimsenmektedir.

Madde 6. — 5434, 506 ve 2925 Sayılı kanunlardaki emeklilik yaş hadleriyle ilgili hükümler, bu Kanun ile getirilen yeni düzenlemeler karşısında yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 7. — Bu Kanununun 1.1.1992 tarihinde yürürlüğe gireceği öngörülmekte; ancak Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil personel için 1.7.1992 tarihinde yürürlüğe gireceği hükme bağlanmaktadır. Anılan Kanun Teklifi söz konusu sınıf kapsamındaki personel hak-

kında 6 ay gecikme ile yürürlüğe girmesi emeklilik hakkının verilmesi dolayısıyla eğitim ve öğretim hizmetlerinde doğabilecek muhtemel bir aksamayı engelleme düşüncesinden kaynaklanmaktadır.

Madde 8. — Yürütme maddesidir.

TBMM

Sosyaldemokrat Halkçı Parti

Grup Başkanlığı

Sayı: 9

10.1.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

8.6.1949 Tarihli ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini rica ederim.

Saygılarımla.

Adnan Keskin
Denizli

GEREKÇE

Emekli Sandığına tabi iştirakçilerin bugünkü mevzuat hükümlerine göre emekli olabilmeleri iki koşula bağlanmıştır. Kadın ise fiilî hizmet müddetleri 20 yıl olanların (45) yaşını, erkek ise fiilî hizmet müddetleri 25 yıl olanların (50) yaşını, doldurduklarında emekli olabilmektedirler.

1983 tarihinde 2898 sayılı Kanunla Emekli Sandığı Kanununda yapılan değişikliklerle, iştirakçilerin emekli olabilmeleri için fiilî hizmet müddetleri koşuluna yaş koşulu ilave edilmiştir.

Fiilî hizmet sürelerini dolduran iştirakçilerin, gerekli yaşı doldurmadıkları için emekli olamamalarının hakkaniyet, adalet ve emeklilik kavramı ile bağdaşır bir yönü bulunmamaktadır.

Teklifimiz, Emekli Sandığına tabi iştirakçilerin emekli olabilmeleri için Kanunda aranan yaş kaydının kaldırılmasını amaçlamaktadır. Ayrıca, teklif kanunlaştığı takdirde istihdam politikasında olumlu yönde gelişmeler olacaktır.

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ ADNAN KESKİN'İN TEKLİFİ

8.6.1949 Tarihli ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin (ç), (h) ve (i) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

ç) 87 nci maddenin (a, b, c, d, e, g, h, i, j ve m) fıkralarında gösterilenlerden fiilî hizmet müddetleri kadın ise 20, erkek ise 25 yıl olanların istekleri üzerine,

h) Fiilî hizmet müddetleri 20 yıl olan kadın iştirakçiler istekleri üzerine,

i) Fiilî hizmet müddetleri 25 yıl olan erkek iştirakçiler istekleri üzerine,

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu

Esas No. : 2/82

Karar No. : 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca Komisyonumuza havale edilen, "Doğru Yol Grup Başkanvekilleri Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu, Bursa Milletvekili Turhan Tayan, Adana Milletvekili Bekir Sami Daçe ile Sosyal Demokrat Halkçı Parti Grup Başkanvekili Şırnak Milletvekili Mahmut Alınak'ın: T.C. Emekli Sandığı Kanunu, Sosyal Sigortalar Kanunu, Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi" Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı vekili Devlet Bakanı İbrahim Tez, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Maliye ve Adalet Bakanlıkları temsilcileri, T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ile Türk-İş ve TİSK temsilcilerinin katılmasıyla Komisyonumuzun 16 Ocak 1992 tarihli toplantısında incelenmiştir.

Kadın iştirakçilerin 20, erkek iştirakçilerin 25 fiilî hizmet yılını doldurmaları şartıyla, yaş haddi aranmaksızın emekliye ayrılmalarına imkân tanıyan Kanun teklifi; yürürlükteki mevzuata göre fiilî hizmet yılını doldurdukları halde, öngörülen yaşları dolduramadıkları için istifaeen görevlerinden ayrılan ya da yaşlarını dolduruncaya kadar görevlerine devam etmek durumunda kalanlarda ortaya çıkan olumsuzlukları gidermek, sosyal güvenlik kuruluşlarındaki emeklilik hizmet sürelerinde paralellik sağlamak, farklı yaş sınırlamalarını ortadan kaldırmak, devlet kadrolarını rahatlatmak, yeni istihdam sahalari açmak amacına yöneliktir.

Teklifin kanunlaşması halinde, emekliye ayrılacakların sayısının fazla olacağı, tecrübeli insan gücünün Devlet kademelerinden ayrılacağı görüşü ortaya çıkabilir.

Ancak; ayrılma isteği söz konusu ise, yürürlükteki mevzuata göre çalışanlara zaten bu fırsat verilmiştir. Hatta bir bölümü, mevcut kanuna göre, yaş sınırına ulaşamayan fakat 20-25 hizmet yılını doldurarak, yaş sınırını tamamladıkları tarihten itibaren emekliliklerine karar alınması kaydıyla Devlet memuriyetinden istifaeen ayrılmış bulunmaktadır.

OECD rakamlarına göre Türkiye, Avrupa ülkeleri içinde % 2 dolayındaki nüfus artış hızıyla ön sırada gelmektedir. Dolayısıyla, genç bir nüfus yapısına sahibiz. Pek çok ülkede yatırımların yarattığı ek istihdamın genç nüfusun aktif çalışma hayatına katılmasına yeterli olmaması, karşısında "erken emeklilik" hükümetlerin, gerektiğinde başvurdukları bir sosyo-ekonomik operasyondur.

Teklif, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olarak hizmet süresini tamamlamış olmakla birlikte, mevzuatın öngördüğü yaş sınırına ulaşmadan bu sosyal güvenlik kuruluşları ile ilişkisini kesmiş olanlar, söz konusu yaş sınırına ulaşmıca kadar geçen sürede Sosyal Güvenlik kuruluşlarının sağladığı sağlık yardımlarından da yararlanamamaktadırlar. Mer'i mevzuat, sağlık hizmetleri açısından sosyal güvencesi olanların, bu güvencelerini inkıtıa uğratmakta, sağlık açısından sosyal güvenlik şemsiyesinde olanların bir kısmı sağlık sigortası kapsamı dışına çıkartılmış olmaktadır. Teklif, bu haksızlığı da gidermektedir.

Sosyal Güvenlik Kuruluşlarının, dört yıl sonrası için doğabilecek mali külfeti karşılayacak önlemleri almak ve sosyal devlet anlayışı içerisinde çalışanlara refah sağlayan yapılanmaya gidilmesi dilek ve tavsiyesi ile tılmü üzerinde görüşmeler sona ermiş, teklif hükümet ve komisyonumuzca olumlu bulunarak, maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Başkanlık divanına verilen redaksiyon yetkisine dayalı olarak Kanun teklifinin başlığına Kanun numaraları ilave edilmiş, maddeler "Madde 1-, Madde 2- ...." şeklinde düzeltilmiş, 5 inci maddede 2926 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin son fıkrasını değiştiren hükümde sehven unutulduğu düşünülen "prim" kelimesi ilave edilmiş, yine 6 ncı maddenin a) fıkrasında geçen "... bu maddenin son fıkrası" ibaresi ilgili Kanuna uygun olarak "...son bendi..." olarak düzeltilmiştir.

Teklifin beş maddesi aynen kabul edilmiş 7 nci maddede verilen önerge Hükümet ve Komisyonca benimsenerek,

"Madde 7. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Ancak, Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil personel için 1.7.1992 tarihinde yürürlüğe girer" şeklinde kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Ahmet Küçükkel
Elazığ
Sözcü
İsmet Attıla
Afyon
Üye
H. İbrahim Özsoy
Afyon
Üye
Mustafa Zeydan
Hakkâri
Üye
Ali Su
İçel
Üye
M. Kazım Dinç
Kocaeli
Üye
İbrahim Arısoy
Niğde

Başkanvekili
Ali Uyar
Hatay
Kâtip
Süleyman Hatinoğlu
Artvin
Üye
Ergun Özdemir
Giresun
İmzada bulunamadı
Üye
Y. Fevzi Arıcı
İçel
Üye
Emin Kul
İstanbul
Muh. Şerhim var.
Üye
M. Emin Sever
Muş
Üye
Cemal Alişan
Samsun

Üye
Mustafa Kuşarslan
Sakarya

Üye
Kemalettin Göktaş
Trabzon

Üye
A. Fevzi İnceöz
Tokat
Üye
Fahri Gündüz
Uşak

KARŞI OY YAZISI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

1. Kanun tasarısının genel gerekçede, komisyonda açıklanan gerekçeler ve verilen izahatlarda öne sürülen “İşsizliği önleyici-azaltıcı” bir sonuç doğurmayacağı ve düzenleme içermediği,
2. Tasarının genel yönüyle ve çoğunlukla T.C. Emekli Sandığı iştirakçilerine yönelik bir kısmî fayda sağlamaktan ötede sonuç getiremeyeceği ve bu sonucunda istismara açık uygulamalar doğuracağı,
3. Asgarî yirmi ve onbeş yıl sonrasının tesbitinin bu denli aceleyle ortaya atılmasının 2 nci maddedeki kuşularımızı doğruladığı,
4. Aslında Sosyal Güvenlik Kurumlarının aynı veya ayrı çatı altında da olsa verecekleri hizmetler yükümlülüğünün eşitlenebilmesi, aktüer durumlarının dengelenebilmesi, yönetimlerinde çalışanların ağırlıklı olarak yer alması, kaynaklarını kullanımda ve iç düzenlemelerinde özerkleştirilmesi gibi çeşitli temel sorunlarını giderici ve işleyişinin sağlıklı olmasını sağlayıcı düzenlemelerle birlikte konunun ele alınması gereğinin bulunduğu,
5. Aciliyetin emekli yaşı sınırından ziyade -ki bu düzenleme belirtildiği gibi asgarî 15, 20, 25 sene sonrasını hedefleyen bir aciliyettir.- Bu kurumların emekli, malûl, dul ve yetimlerin aylıklarının bağlanma koşulları ile seviyelerinin düzenlenmesinde olduğu, bu nedenle teklifin eksiklik taşıyarak iştirakçilere fiilen hiçbir fayda sağlamayacağı,
6. Yukarıda sayılan nedenlerle yeni ve kapsamlı bir düzenleme yapılmasının gerekli olduğu, acil olarak emekli, dul, yetim ve malûllük ücretlerinin de birlikte ele alınması halinde tasarının fiilî ve ümit edilen sonuçlar doğurabileceği,
7. Bu konulardaki itirazî kayıtlarımıza yer verilmediği için tasarıya olumlu oy veremeyeceğimi ve üzerinde söz hakkımın saklı tutulmasını arz ederim.

Emin Kul
İstanbul

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 2/82, 2/89

Karar No. : 7

21.7.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu, Bursa Milletvekili Turhan Tayan, Adana Milletvekili Bekir Sami Daçe ile Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grup Başkanvekili Şırnak Milletvekili Mahmut Alınak tarafından hazırlanarak, 11.1.1992 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve önhavalesi uyarınca Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunda görüşüldükten sonra 17.1.1992 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "T.C. Emekli Sandığı Kanunu, Sosyal Sigortalar Kanunu, Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi" ile Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu raporu ve ilgisi nedeniyle İçtüzüğün 36 ncı maddesi uyarınca birleştirilmesi kararlaştırılan Denizli Milletvekili Adnan Keskin tarafından hazırlanarak 10.1.1992 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve 15.1.1992 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "8.6.1949 Tarihli ve 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi" Komisyonumuzun 21.1.1992 tarihinde yaptığı 6 ncı birleşimde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Şerif Ercan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Moğultay, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin katılmasıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, daha önce Sosyal Güvenlik Kurumlarına ilişkin kanunlarda yapılan değişiklikler ile iştirakçilerin emeklilik haklarını elde edebilmeleri için (20) ve (25) yıllık fiilî hizmet sürelerine ilave olarak kadın iştirakçiler için (45), erkek iştirakçiler için ise (50) yaş şartı getirilmiştir. Bu durum hem çalışan kişileri moral olarak, olumsuz etkilemekte hem de Devlet kadrolarında yeni istihdam imkânlarını kısıtlamaktadır. Söz konusu teklifler, kadın iştirakçilerin (20), erkek iştirakçilerin (25) fiilî hizmet yılını doldurmaları halinde, yaş şartı aranmaksızın istekleri üzerine emekli olabilmeleri imkânını getirmekte, bu suretle belirtilen olumsuzluklar giderilmeye çalışılmakta, devlet kadroları rahatlatılmak istenmektedir.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde;

— Devletin zaten kıt olan kaynaklarının, erken emeklilik sisteminin getirilmesi ile sosyal güvenlik kurumlarına aktarılmasının doğru olmayacağı,

— Türkiye'de emeklilik yaşının tüm Avrupa ülkelerinden daha düşük olduğu, yaş sınırının kaldırılmasıyla sosyal güvenlik sisteminin gerçek sorunlarının çözümüne imkân bırakılmayacağı,

— Gelir dağılımı, işsizlik, mevcut emeklilerin durumu, kalifiye elemanların emekliliği halinde işveriminin azalacağı, sosyal güvenlik kurumlarının aktüeryal dengesini bozucu ve ekonomiye olumsuz etkisi açısından teklifin faydadan ziyade olumsuz yönlerinin bulunduğu, gibi eleştirilerin yanında,

— Teklifin, işsizliğin azaltılması ve sosyal güvenlik şemsiyesinin genişletilmesi için olumlu bir girişim olduğu,

— Emekli kişiye ödenen aylığın, çalışan kişinin aylığının yarısı kadar olduğu, bu nedenle Devlete bir yük getirmeyeceği, kaldı ki mevcut mevzuata göre emekli olduktan sonra bir başka kurumda çalışanlardan % 24 oranında prim kesildiği,

— 1983 yılında emekli olacaklara yaş sınırının getirilmesiyle, kesintisiz 30 yıl süren bir statünün değiştirildiği, müktesep hakkın ihlal edildiği, yapılan değişiklik ile 1983 yılı önceki uygulamaya dönüldüğü,

şeklinde olumlu görüşler de ifade edilmiştir. Yapılan bu eleştiri ve önerilere Hükümet adına yapılan açıklamalarda;

— Teklif kanunlaştığı takdirde, yapılan hesaplamalara göre 86 248 erkek, 63 302 kadın olmak üzere toplam 149 550 iştirakçinin bu uygulamadan yararlanabileceği, ancak bu kişilerden % 10 veya % 20 sinin bu hakkını kullanacağını tahmin edildiği ve getireceği malf külfetin de iştirakçilerden % 10'unun emekli olması halinde 1 trilyon, % 20'sinin emekli olması halinde ise 2 trilyon civarında olacağı, çalışanlar ile emekli olanların maaşları arasındaki fark gözönünde tutulduğunda malf yükünü karşılanabilir düzeyde olduğu, şeklindeki açıklamalardan sonra teklif Komisyonumuzca da benimsenerek Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metni esas alınmak suretiyle maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 nci maddeleri aynen,

Yürürlük ile ilgili 7 nci madde Kanun tekniğine uygunluğu sağlamak için yeniden düzenlenerek, Yürütmeyle ilgili 8 inci madde aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca, Komisyonumuz kamunun ve çalışanların beklentilerine biran önce cevap verebilmek amacıyla İçtüzüğün 53 üncü maddesi uyarınca teklifin Genel Kurulda öncelikle görüşülebilmesi hususunu istemeyi kararlaştırmıştır.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
İlyas Aktas
Samsun

Bu Raporun Sözcüsü

Alaettin Kurt
Koçaeli

Üye
Veli Andaç Durak
Adana

Üye
Mehmet Nedim Budak
Ankara
Muhalefetim eklidir

Üye
Melih Pabuççuoğlu
Balıkesir

Başkanvekili
İrfan Gürpınar
Kırklareli

Kâtip
Haydar Oymak
Amasya

Üye
Halil Demir
Aksaray

Üye
Hüseyin Balyalı
Balıkesir

Üye
Necmi Hoşver
Bolu

Üye
Mustafa Çiloğlu
Burdur

Üye
Neyfel Şahin
Çanakkale

Üye
Mahmut Uyanık
Diyarbakır

Üye
Nihat Matkap
Hatay

Üye
Nami Çağan
İstanbul
Muhalefet şerhim eklidir

Üye
Güneş Taner
İstanbul
Muhalefet şerhim eklidir

Üye
Işın Çelebi
İzmir
Muhalefet şerhim eklidir

Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya

Üye
Ekrem Pakdemirli
Manisa
Muhalefet şerhim eklidir

Üye
Hasan Peker
Tekirdağ

Üye
Yılmaz Ovalı
Bursa

Üye
M. Haluk Müftüler
Denizli

Üye
Mehmet Dönen
Hatay

Üye
Rüstü Kâzım Yücelen
İçel
Muhalefet şerhim eklidir

Üye
Adnan Kahveci
İstanbul
Muhalefet şerhim eklidir

Üye
Veli Aksoy
İzmir

Üye
Mustafa Ünalı
Konya

Üye
M. Doğan Ölmeztoprak
Malatya
Muhalefet şerhim eklidir

Üye
Refaidin Şahin
Ordu

Üye
Koray Aydın
Trabzon

21.1.1992

MUHALEFET ŞERHİ

2/82 ve 2/89 Esas sayılı Kanun tekliflerini

- 1) Gelir dağılımını bozucu
- 2) İşsizliği artırıcı
- 3) Mevcut emeklilerin durumunu bozucu
- 4) Kamuda çok kalifiye elemanların emekliliğini teşvik ederek kamu hizmetlerinin kalitesini düşürücü
- 5) Emeklilik kurumlarını iflasa sürükleyerek ekonomiyi yıkıcı
- 6) Vergi gelirleriyle, emeklilik kurumlarına desteği mecbur kılacak sosyal adaleti zedeleyici bulduğumuz için muhalifiz.

Mehmet N. Budak

Ankara

Ekrem Pakdemirli

Manisa

Rüştü Kazım Yücelen

İstanbul

Işın Çelebi

İzmir

Adnan Kahveci

İstanbul

Güneş Taner

İstanbul

Münir Doğan Ölmeztoprak

Malatya

MUHALEFET ŞERHİ

Yasa tasarısı toplumdaki bazı bireylere (İşçilere, Memurlara, Esnafa) yarar sağlıyor görünmesine rağmen, kamu yararına ve içinde bulunulan ekonomik koşullara, ortama ters düşmektedir.

Herşeyden önce, sosyal güvenlik kurumlarımızın mali açıdan ne denli zor durumda oldukları açıktır. Yasa, bu kurumlara ve bu kurumlara güvence sağlayan devlete büyük yük yükleyecektir.

Primleri, emekli maaş ve ücretlerini karşılayamayan sosyal güvenlik kurumlarına bütçeden her yıl düzenli mali transferler yapılması zorunlu olacaktır. Enflasyonun temel nedeni olan bütçe açığı büyüyecektir. Erken emeklilikle, ekonomiye çıkarılacak olan ek satınalma gücü talep artışına neden olarak enflasyonu kamçılatabilecektir.

Yasa işsizlik sorununu da çözmeyecektir. Ekonomide yaygın olarak ortaya çıkacak "Primsiz ucuz emek arzı", işverene çekici geleceğinden istihdam düzeni ve dengesi olumsuz etkilenecektir.

Sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olarak çalışanların, işe başladıkları dönemde yaş sınırının bulunmaması, o kişiler için kazanılmış hak oluşturmaz. Kamu hukukunda kazanılmış haklar değil, statüler vardır; onlar da kazanılamaz.

Yasa ile çıkarı gözetiliyor gibi görünen işçiler, memurlar ve esnaf sonuçta bu yasanın yaratacağı olumsuz koşullardan olumsuz etkilenecektir.

Nami Çağan

İstanbul

DOĞRU YOL PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLLERİ ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ GÜNEŞ MÜFTÜOĞLU, BURSA MİLLETVEKİLİ TURHAN TAYAN, ADANA MİLLETVEKİLİ BEKİR SAMİ DAÇE İLE SOSYALDEMOKRAT HALKÇI PARTİ GRUP BAŞKANVEKİLİ ŞIRNAK MİLLETVEKİLİ MAHMUT ALINAK'IN TEKLİFİ

T.C. Emekli Sandığı Kanunu, Sosyal Sigortalar Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 8.6.1949 tarihli ve 5434 Sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (b) fıkrasının birinci bendi ile (ç) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kadın iştirakçilerden 20, erkek iştirakçilerden 25 fiilî hizmet yılını dolduranların istekleri üzerine;

ç) 87 nci maddenin (a, b, c, d, e, g, h, i, j ve m) fıkralarında gösterilenlerden kadın ise 20, erkek ise 25 fiilî hizmet yılını dolduranların istekleri üzerine;”

MADDE 2. — 2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı Kanunun değişik 35 inci maddesinin (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Kadın ise 20 tam yıl, erkek ise 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması şarttır.”

MADDE 3. — 2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı Kanunun değişik 36 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“35 inci maddenin (b) ve (c) fıkralarına göre bağlanacak aylıklarda ise primi ödenmemiş 25 yıldan az her tam yıl için % 1 indirim yapılır.”

MADDE 4. — 17.10.1983 tarihli ve 2926 sayılı Kanunun 17 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 17. — Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının;

a) Kadın ise 20 tam yıl, erkek ise 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması,

b) Kurumdan yazılı istekte bulunması,

şarttır.

Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmakla beraber en az 15 tam yıl sigorta primi ödemiş olanlara da kısmî aylık bağlanır.”

MADDE 5. — 2926 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“17 nci maddeye göre bağlanacak yaşlılık aylıkları 25 yıldan eksik ödenmiş her tam yıl için % 70 oranı ikişer eksiltiilerek hesaplanır.”

MADDE 6. — a) 8.6.1949 tarihli ve 5434 Sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (h), (i) fıkraları ile bu maddenin son fıkrası ve aynı Kanunun ek 55, ek 58 inci maddeleri ile geçici 174 üncü maddesi,

b) 17.7.1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun ek 27, 28, 29 ve 30 uncu maddeleri ile geçici 64 ve 65 inci maddeleri,

c) 17.10.1983 tarihli ve 2925 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (a) bendi, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 7. — Bu Kanun 1.1.1992 tarihinde yürürlüğe girer. Ancak, Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil personel için 1.7.1992 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER
KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2926 Sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2925 Sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — Teklifin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklifin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — 2926 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“17 nci maddeye göre bağlanacak aylıklık aylıkları 25 yıldan eksik prim ödenmiş her tam yıl için % 70 oranı ikişer eksiltilecek hesaplanır.”

MADDE 6. — a) 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanununun 39 uncu maddesinin (h), (i) fıkraları ile bu maddenin son bendi ve aynı Kanunun ek 55, ek 58 inci maddeleri ile geçici 174 üncü maddesi,

b) 17.7.1964 tarihli ve 506 sayılı Kanununun ek 27, 28, 29 ve 30 uncu maddeleri ile geçici 64 ve 65 inci maddeleri,

c) 17.10.1983 tarihli ve 2925 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin (a) bendi, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 7. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Ancak, Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil personel için 1.7.1992 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Teklifin 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2926 Sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2925 Sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu Kanun, Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfına dahil personel için 1.7.1992 tarihinde, diğer personel için yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

